

FÜGGETLEN LAPOK

Az előfizetési pénzek
s a lap kezelését illető minden tárgyak
a kiadó-hivatalhoz (Első magyar egye-
sületi könyvtár, 3 korona-utca, 18.
sz. a.) intézendők.
Bérmentelen levelek el nem fo-
gadtatnak.

Előfizetési felhívás

FÜGGETLEN LAPOK

f. év okt.—decz. folyamára 2 ft. 50 kr.
egy hónapra — 90 „

Az új évfolyam beállításával t. elő-
fizetőinket lapunk további párto-
lására kérjük, s azon t. cz. előfi-
zetők, kiknek megrendelése e-
hó végével lejár, tisztelettel fel-
kéretnek, sziveskedjenek azt e hó
végéig megújítani, hogy a lap
szétküldésnél fennakadás ne tör-
ténjenék.

A „Független Lapok“ kiadó-hivatala,
3 korona-utca 18. szám.

Szerkesztőségi iroda:
3 korona-utca 25. szám.

Nézeteink.

IV.

Pest, nov. 17.

Ideje már, hogy a formakérdés elő-
zetes megvilágítása után a lényeg ha-
tározott megállapítására térjünk.

Az „Autonomia“ programját ér-
tem. Erről akarok nyilatkozni.

Midőn oly lap programját írom,
mely a kath. státust fogna in solidum
képviselni, szélesebb körvonalok közé
kell annak munkatérét helyezni.

Nem tudtam egyetérteni kath. poli-
tikai lapjaink azon praxisával, mely
nem határozta meg azt, mi tartozandó
a szoros „egyházi“ és mi tartozandó
a kath. irányu politikai lap keretébe,
a tárgyakat fölcse-
relték, összeavarták. Minek kö-
vetkezménye lett, hogy a „politikai-
nak“ címzett lap, elveszté eredeti
jellegét, tulcsúlyozta „egyházi“
közönségre, mely anomia helyzet
a szoros egyházi lapokra érezhető
visszahatással volt.

A kath. irányu politikai
lapnak, nem szabad egyházi
lappá válni. Nem lehet tárgyi és
forma különbség, közte és más politi-
kai lapok között.

A francia kath. szerkesztők e kü-

lönbözetet finom érzékkel fogják fel és
viszik fogantatba. Ők megmutatták,
hogy a journalista, ki kath. irányt kö-
vet, azért sem abbéva, sem theo-
logussá nem válhat; még ha pap
is, mindenek fölött journalistává
kell lennie. Tehát a kath. irányu poli-
tikai lapnál is a program és tárgykör
megmarad: a politika, és az, mi a
politikának körébe tartozik.

Azonban itt a politikának kétféle
felosztásával találkozunk.

Az egyik: állampolitika; a másik:
egyházpolitika.

Mindkettő részletes és kimerítő ará-
nyokban képviselendő.

Az állampolitika, kath. lapnak nem
lehet pártpolitika; mivel a politikai el-
vek igazsága és az exigenciák érdeke
sokszor háttérbe szorul a pártcélok és
pártfegyelmek döntő szava előtt. Min-
denestre azonban alkotmányos
és szabadelvű legyen.

Az egyházpolitika, mely többnyire
az egyház államjogi és egyházpolitikai
kérdések complexumát foglalja magá-
ban, tehát oly egyházi dolgokat, melyek
a dogmatikai sérthetlenség keretén kívül állanak
változhatnak, mint az állami és társadalmi
intézmények, melyekhez sorsuk van
kötvé — tüzetes és hivatásos tárgyat
képezi a kath. irányu politikai lapnak.

Az ugynevezett publico ecclesias-
ticus kérdések a társadalmi proble-
mák, a közoktatásügyi és közmivelo-
dési dolgok, mind a nagy tárgykör su-
garait képezik.

Mindezen kérdések kezelésénél
azonban meg egyrészt, határozott
katholikus szellem, ugy viszont
nyílt, leplezetlen szabadelvű
irány fog csak a mai viszonyok köve-
telményeivel szemközt biztos célra
vezetni.

Azért az „Autonomia“ határo-
zottan szabadelvű kath. újság
leszen.

A szabadelvűség útját megtörtük
már a kath. sajtóban, annak méltósá-
gos és tekintélyes hangot adtunk.
Nagy föltreértések és gyanúsítások árán
szerzett kincse ez a magyar katolikusok-
nak, de küzdelmeihez méltó, miután
az fogja felfogásom szerint rehabili-
tálni e földön a catholicismust és pap-
ságát.

Feudál-aristokrat politikája kath.
lapjainknak, megvetést szerzett a sza-

badelvű haladás nemzeténél; túlzásig
orthodox egyháziassága visszahatást a
papság kebelében.

Mindkét irányt makacs conserva-
tivismus, a régi korhad intézmények
tarthatlansága dacára régi eszmék,
kopott dolgok mellett folytatott erőltet-
tusa, inkább nevetségessé, mint ártalm-
massá tette a haladás és szabadság
ügyére nézve.

E hibákat eddig is kerültük, és az
„Autonomia“ kerülni fogja állhatato-
san, sőt azokat megtagadja.

Ezek kapcsán a beállott időviszo-
nyoknak megfelelő reform kérdéseket,
a nagy zsinat alkalmából nem fog kés-
ni, hogy előtérbe vonsozolja.

Az alapság anyagi érde-
keinek, bajának, nyomorának, bátor
szószólója leszen, erkölcsi igényeit
nem fogja szem elől vezesíteni.

Ezen szabadelvű munkában, szent
egyházunk hitelvének szelleme
leszen a korlát és vezérfonal.

Küzdnie fogunk minden vissza-
élés és helytelenség ellen, legyen
az alant vagy fönt; a hatalom sza-
badságát és az emberi méltóság egyéni
ogát egyaránt oltalmunkba veendjük.

Ily lapnak azonban, mely nehéz és
nagy utra készülve kellő szellemi és
anyagi erővel felszerelt készletre
van szüksége.

Miként szerezhethetné meg azokat?
Nézeteimet jövőre elmondom.

Z o v á n y i.

Lesz-e „Autonomia“?

Garamvölgye, november. 13.

Midőn egy életkérdés megoldása forog
szőnyegen, a célt érni akaró ember félrelök
minden akadályt, melyet az ellenség, irigy-
ség, rágalom, önérdék stb. a megoldás elé
gördíthetnek, s ha kell, a földőzést, nélkül-
zés sanyaru eszközeivel is tör célja felé.
Hogy e lapok „megmindnaposítása“ ily
életkérdés a magyar kath. alapság — és
válagakra nézve is, azt nem szükséges sokáig
bizonygatnom.

Azon elvek, melyeknek hordnokai a
„F. L.“-at ösmerték, tapasztalásból mondhat-
om, hogy a múlt magyar katolikusok 10
részének kebelében gyökereznek; nem oktro-
zálni rájuk azokat sem a vallástalanság, sem
a sajtó, vagy más valami „nagy hatalom“,
azok már régóta lappangottak a szív titkos
redőiben, s belső szent meggyőződésből
szitták életerejüket.

jesztése. Tagjainak törekvése ezen magasztos
cél elérésére teszi annak életét, melynek föl-
virágzása egyedül tagjainak, — tanítóinak és
tanulóinak — összhangzó buzgalomtól függ.
Ezen tényező akár egyikének, akár másiká-
nak buzgalomhiánya megakadályozza a tu-
dományos élet kifejlését és fölvirágzását épen
ugy, mint a testben a szerverök bármelyiké-
nek szolgálatmegtagadása.

A mi egyetemi életünk első tényezőit, —
a tanárokat — illeti:

a tudományok magasztos igéjét hirdető
a lefolyt tanévben . . . 47 ny. rendes,
9 ny. rendkívüli,
4 helyettes,
25 magán-
és 4 nyelvtanár,
ezekhez járul 12 tanárségélő.

Az összes tanítói személyzet állt tehát
101 egyénből.

Tekintélyes tanerő, kisebb ugyan a bécsi
egyetemenél, hol az 210 személyt foglal ma-
gában, kik közt 68 a magán.tanár, de mérkö-
zik a prágai egyetemmel, hol az 114 személy-
re megy, és nagyobb a birodalom többi egye-
teménél.

Hogy pedig ezen tekintélyes tanerőnek
arányos mérvben megfelelt az intensivitás is,
mutatja a tudományok minden ágára kiter-
jedt előadások sorozata, majd egy sem levén,
melynek szentélyébe a tanárok be nem nyi-
tottak volna; mutatja az irodalom terén is ki-
fejtett buzgalom, közössé tevén az elfáradni
nem tudó bányászok kiaknázott tudomány-
kincsét, hogy gazdagodjék abból az embe-
riiség.

A hittudományi karból:

Dr. Schopper György több tuo-
mányos értekezésen kívül önálló munkát is
irt a „polgári házasság“ról. *)

*) A polgári házasság. Budán, 1868.

Ez elvek most, föltörve a némaság kínos
bilincseit, hangzani, visszhangzani vágnak
az egész országban, hogy katolicitásuk által
míg egyrészt megczófolják rágalmazó ellencin-
ket: ugy másrészt reménydus előnyösségük
által fölébresszést alvó vagy tán mestersége-
sen elaltatott elvtársainkat.

Az így „epurált“ és tömörült kath. köz-
vélemény a jogosultság törhetlen önértékel-
főja sürgetni érvényreemeltetését, s nem fog
hátrálni sem az elnyomatás, sem a képmutató
hízélgés, sem az atyáskodó zsarnokság nyi-
lai elől.

De hogy e sok szép ige testté váljék,
szükségünk van egy oly közegre, oly nap-
lappra, mely míg egyrészt subventio-mentes-
sége által mindenütt hiteltre talál-
jon: másrészt a „posse és velle“ harmonikus
jelentéte által képes is legyen kath. érde-
keinket érdemlegesen képviselni.

Az újévtől megindítandó „Autonomia“
ilyen lap igérkezik lenni, s ha szavát tán be
nem válthatná, oka lesz azon derék magy.
kath. alapság, mely évek hosszú során anyagi
megérőltetéssel támogatott az érdekeit sem
képviselni nem tudó, se pedig megvédeni nem
akaró (mert hisz a panaszaik közölni akaró
szegény plebánusokat és káplányokat Jupiter
tonans féle nagy szavakkal lehurrogatták)
két kath. lapot; most pedig filléres gazdálko-
dás, vagy menthetlen mellékérdek szempont-
jából visszavonul, s gyáván clejti kath.
érdekeinek méltó képviseltetését.

Az autonomia fontos ügye, végre vala-
hára — actióba lép; nekünk tehát — ha
üggyünk életrevalóságáról igazán meg va-
gyunk győződve, — nem szabad az eddigi
reakció vagy passiv tespedés kényelmes tábo-
rában maradnunk. Ne féljünk, hogy tán „ko-
rán kezdjük“ intett az idő, intenek a körü-
lmények az apostol szavaival: „tempus est
jam nos de somno, surgete.“

Agitáljunk? nem, csak agáljunk, te-
gyünk tőlünk kitelhetőleg, lépünk a józan
haladás és üdvös reformok áldásos talajára,
s mutassuk meg a „reformató, haeresis“ mu-
musával ijjesztgető ellencinkek, hogy mi
csak egy respectáljuk a sérthetlen dogmák
szentélye előtt álló cherubot, mint ő kegyel-
mük; de e mellett nem hunyhatunk
szemet az idő és a körülmények
elodázhatlan követelményei
előtt.

Ezek után szabadon így okoskodnom: az
„Autonomia“ vagy életképes lesz vagy nem;
de hogy életrevalóságáról tényleg meggyő-
ződjünk, megjelenését kell először lehetővé
tennünk, vagyis tömegesen kell rá előfizet-
nünk. Fölhívom tehát a szent ügy nevében

minden elvtársainkat, „riszkirozzák“ — ha
megegyeztetve is — az első évfolyami előfi-
zetési összeget (5 frtot ki nem áldozhatna ily
sz. ügyre?) s ha lapunk ennek dacára is
megbuknék, legalább megnyugtattuk öntu-
datunkat, hogy a költővel szólva elveink ér-
dekében „megfizettük“ a mivel csak tartoz-
zánk; — ha pedig — a mit bizony hiszek
— az ellenkező történéndik, mienk a nehéz
kezdeményezés dicsősége, hogy szerény állé-
reinkkel egy oly lapnak alapjait raktuk le,
mely mindenféle függetlenül szólhatand kath.
közügyeinkről, s mely tiszteletparancsoló ál-
lást foglaland el a sajtó közegei sorában.

Egy napilap becületes föntartásához
körülbelül 1500 előfizető kívánatik; én sze-
retem binni, hogy az újévkor születtendő
„Autonomia“ bölcsőjénél legalább is ennyien
találkozzunk.

Van-e soraikban 1500 lelkesült, áldo-
zatkész, civő és buzgó katolikus magyar?
Majd meglátjuk az újév reggelén!

Egy kath. világi.

A pesti egyetem kath. jellege.

Pest, nov. 17.

Többször volt a pesti egyetem
kath. jellege egyes hírlapok hasábjain
támadás czéljával kitüzve: de e táma-
dások azonföül, hogy egyesek magán
véleményét képviselték, sokkal gyen-
gébbek voltak, hogy sem szükséges
lett volna azoknak az ellenérvek ere-
jét szembeállítani. — Miután azonban a
képviselőházban is szinrehozott ez
ügy; miután hazánk bölcsé is hallatta
véleményét az egyetemre vonatkozó-
lag: nem muiazzhatjuk el megenni
észrevételeinket addig is, míg a kérdés
tüzetesebb tárgyalásába bocsátkoz-
hatnánk.

Nem szándékunk ezuttal hosszas
jogi discussióba ereszkedni; nem
akarjuk tüzetesen fejtegetni, szabad-
e valamely alapítványt az alapítványozó-
nak határozott és világosan kijelentett
akaratótól eltérő czélokra fordítani; —
nem szükség egyelőre azon kérdés elő-
döntésébe sem bocsátkoznunk: mily el-
járás volna követendő egy alapítvány
hova fordítását illetőleg azon esetben,
midőn azt az eredetileg kitüzött czélra
használni nem engedné meg többé az
állam jóléte: mindezeket mellözve rö-
viden csak azt jegyezzük meg, hogy
az alapítvány egy által képvisel ön-
álló, jogos (képzelt) egyéniséget, ha
annak eredeti czélja még a

A jogtudományi karból:

Dr. Wenzel Gustáv értekezést irt
„Visegrád egykori dicsőségéről.“ *)

Dr. Karvassy Ágoston elkészíté.
„A váltójogi eljárás“ II. kiadását. **)

Dr. Pauler Tivadar a) két életrajzi,
és b) több büntetőjogi cikket irt. Sajtó alá
bocsátá a „Büntetőjogtan“-nak II. kia-
dását. **)

Dr. Konek Sándor a) újra átdolgozó
„statistikai kézi könyvet“; b) irt két akadé-
miai értekezést és több kisebb rendű dolgo-
zatot a statisztikai és nemzet-gazdasági köz-
lönyökben. **)

Dr. Baintner János megírta „az
ausztiai magánjog alapitványai“ III. füzetét. **)

Dr. Kautz Gyulától megjelent a
„A nemzetgazdasági eszmék fejlődési törté-
nete Magyarországon.“ E munka a Fáy-ala-
pítványból a m. t. akadémiától 1500 frnyi

*) „Visegrád egykori fénye és dicsősége.“
A m. történelmi társulat „Századok“ czimű
közönlvényben. II. évfolyam VI. füzet, 1868.

**) „A magyar váltójogi eljárás.“ Másod-
dik, újabb legfőbbrendűtellekkel bővített
kiadás. Pest 1867.

**) a) Schreiner Gusztáv. a „Jogtudomá-
nyi Közönlöny“ 5. sz. 1868, és Virozil Antal,
ugyanott 23. sz. 1863. b) A „Magyar egyete-
mes Encyclopaedia“ ban.

**) a) „Az ausztriai-magyar monarchia
statistikai kézi könyve.“ Az újabb viszonyok
szerint teljesen átdolgozva. II. kiadás. Pesten
1868. — b) „A nemzetek szellemi élete a pá-
risi világkiállításon“, akadémiái, és „a ma-
gyar korona országainak legújabb népe-
ismereti mozzalmai“, székfoglaló értekezés. Megjelen-
tek az „Értekezések“ben a törvénytudomá-
nyi osztály köréből. Kiadja a m. t. akadémia
III. és IV. sz. 1868.

**) „Az ausztriai általános magánjog alap-
itványai, tekintettel a római jogra“ stb. Pest,
1868.

A FÜGGETLEN LAPOK TÁRCZÁJA.

Dr. Roder Alajos,

a m. k. tudomány-egyetem mult tanévi
nagyiságos rectorának, f. évi october 1-én
mondott zárbeszédé.

(Folytatás.)

És midőn dr. Pollák János a
Szent István-Társulat alelnökévé, dr. Kautz
Gyula az országos iparegyesület közgaz-
dasági osztályának elnökevé, dr. Hoff-
mann Pál a nagymártoni kerületben
szülő földén országgyűlési képviselővé, dr.
Póros Imre a természetvizsgálók Fiumé-
ben tartandó XIV. nagy gyűlésére titkárrá
megválasztottak; midőn dr. Romer Fló-
ris a római Instituto di Corrispondenza
archaeologica-és a palermói történelmi társu-
lattól levelező oklevéllel, a párisi archaeolo-
giai, valamint anthropologiai társulat tagaságá-
val megtszítettett, azonföül a párisi világ-
kiállítási bizottmánytól sajtó nevére vert
médiaille nominative nagy ezüst éremmel a
histoire du travail körül szerzett érdemei irt
megjutalmaztatott; midőn Ferencz Jó-
zsef m. k. miniszteriumi titkárrá legke-
gyelmesebben kineveztetett; midőn végre
Vámbery Armin a berlini földtani
társulat tiszteleti tagjává, és a londoni an-
thropological society magyarországi titkárává
megválasztott: nem szünet szép napok de-
rültek-e föl egyetemünk mult évi életének
egén?

Midőn ily sokféleféleképp kitüntetett tanár-
társainkban oly szép elismerést és megjutal-
mazást aratott az érdem: elmulaszthatta-e
volna főiskolánk maga részéről is hatóságai
teljéből megtszítani az érdemet? A lefolyt
tanévben volt annak fölszázada, hogy fölti-
zandó Szezeny Ferencz szombathelyi püspök ő
excellentiája mint papnő-

rendű „aetate iuvenis, sed scientia matura“, a bölcsészeti tudori borostyánnal meg-
koszoruztatott.!) Jubilaris tudori diplomával
határozta tehát őt megtszítani a bölcsészeti
tanártestület²⁾, dicsőségnek tartván, hogy
tudorainak koszorujában ily magas polcon
álló és annyi egyházi és polgári erényvel
tündöklő férfiú gyago.

Még egy családi ünnepet is ültünk főis-
kolánk falai közt. A tisztelet és hála rendezte
azt. Dr. Balasa János, ki mély orvosi tu-
dománya és műtői ügyessége által annyi
fényt hoz egyetemünkre annyi áldást a szen-
vedő emberiségre, egyetemi tanárságának
negyed százados évét töltötte be. Kifőrt ez
alkalomból lelkes tanítványainak nemes ke-
beléből a tisztelet és hála szent érzete, és fé-
nyes gyülekezet színe előtt, melyet báró Eötvös
József miniszter ur ő excellentiája is je-
lenlétevel emelt, folyó évi május 20-án
remekül festett arcképével tisztelő meg ked-
ves tanárát. Az ünnepelet tanár ezen tanítvá-
nyi kegyeletnek viszonzásul elhatározta egye-
lőre évenként négy 125 fto ösztöndíjjal ha-
tározta el a szegényebb sorsu, de szorgalmas
orvostan hallgatókat fölszigeni.

Hálás kegyelet a tanulókról részéről, áldá-
sos jótékonyság a tavítóéről, mily szép napok
egyetemünk, mult évi életében!

Minden erkölcsi testületnek kitüzött
czélja levén, tagjainak törekvése annak va-
lósítására teszi az ő életét. Ez annál fejlet-
tebb és virágzóbb, minél buzgalmasabb
amaz.

Az anyaiskolánk elé tűzött cél a maga-
sabb tudományos műveltség emelése és teri-
szása.

*) Junius 12-kén tartott ülésében 421.

*) 1818 junius 30-kán Lenhossek
Mihály az élet-és fensőbb boncztan ny.
r. tanára levén a m. kir. tudomány egyetem
az évi rectora, és Krobot János nyit-
rai áldozópap és a fősőbb nevelés tan. r.
tanára a bölcsészeti tudománykar dékánja.

kezelésnél sem tévesztetik semmi esetben szem elől mindaddig, míg az államjólétével nem ellenkezik. — Az aztán jogi szempontból egészen közönytű dolog, hogy a kezelést kiteljesíti, az állam-e vagy az egyház.

Ha az állam vagy egyesek saját-jokból valamit egy jogi személyiségnek ajándékul minden fontartás nélkül átengednek: ezen ajándék azon jogi személyiség elidegeníthetlen, kizárólagos birtokává válik, melyet el vagy visszavenni senkinek sincs jogában; — s az el- vagy visszavétel magán viselheti az ököljog kinyomtatását: de a jogos eljárás-t soha.

Ezek előrebocsátása után térjünk át a pesti egyetemre.

Mellözhetünk annak megemléstét, hogy kik tették az első alapítványokat, melyekből később a mostani egyetem emelkedett; mert szorosan jogi szempontból véve az alapító személye közönytű dolog: csak azt kérjük, mi volt az alapítók célja? — s meg van-e világosan nevezve ezen cél?

A pesti egyetem alapját Pázmány Péter, esztergomi érsek 100 ezer forintnyi tőkével tette meg 1635-ben. Ezen egyetem Nagyszombatban állíttatott föl a bölcsészeti és teológiai karral. — Lósy Imre a halhatatlan emlékü Pázmánynak érsek-utóda saját bécsi házádt adta ez alapnak, hogy a jogi tanszékek is föllíthatassanak; ennek utóda Lippay György pedig végrendeletileg 15,000 forintot hagyományozott ugyanezen célra, mi által az alap 37,000 forinttal növekedett. — Pázmány az alapító levélben világosan kijelenti, hogy alapítványának célja a kath. religió ügyének előmozdítása.

A Lósy és Lippay érsekek által tett alapítványoknak célja iránt nem merülhet föl semmi kétely. Ok ugyanis a Pázmány-féle alapítványnak nagyobbitására tették a hagyományozást, s így ha az eredetitől eltérő célról nem tesznek említést, a cél nem is lehet más, mint az első alapítóé, s a már létező alapítványé. — Ugyanezt mondhatnók azon 10,000 forint évi adományokról, melyekkel az esztergomi érsekek éveken át gyarapíták az egyetem alapját. — Eddig tisztában volnánk, tán néhely túlzotnak kivéve, kik az állam veszarját az egyház minden birtokaira szeretnék kiterjeszteni látni.

Most következnek a Mária Terézia királynő által az egyetem alapjához csatolt összegnek kérdése.

Mária Terézia királynő az orvosi kar föllállítására a duna-földvári apátságot kapcsola az egyetem alapjához; 1773-ban a jezsuiták eltörlése után ezek nagyszombati társházának összes pályadíjt nyert; b) több jogtudományi és közgazdasági értekezés. ¹⁴⁾

Dr. Hoffmann Pál a) megírja „a római jog történelme és institúcióinak első kötetét; b) kiadá most már harmadszor, a római jog magánrendszerét; c) irt egy akadémiai, és több más jogtudományi értekezést; d) „a római jog külzserű történelme“ és a római perjog munka alatt van. ¹⁵⁾

Dr. Matkovics Sándor a) különböző fele többnyire közgazdaságra, nevezetesen „Magyarország anyagi érdekeire“ vonatkozó cikkeket irt egyes nagyobb napi lapokban, különösen a „Szabadunk“-ban; b) saját alatt van „Pénzügytan“-a.

Dr. Nczel Tivadar egy önálló munkát irt a „magyar magánjog“-ról. ¹⁶⁾

Dr. Schnerer Gyula több rendű értekezésen kívül a polgári perrendtartás köréből a) saját alá bocsáta „A jelzalogi és telekkönyvi rendszerek elméleté“-t. A m. t. akademia által kszorozott pályamű. ¹⁷⁾

¹⁴⁾ a) A nemzetgazdasági eszmék, fejlődési története és befolyása az álladalomra Magyarországon. Kszorozott pályamunka. Pest, 1868; b) I. Jogtudomány és nemzetgazdaság. Akadémiai értekezés 1868. Megjelent az „Értekezések“-ben a törvénytudományi osztály köréből. Kiadja a m. t. akademia. V. sz. Pest, 1868. 2. Közgazdasági értekezései a nagyobb politikai lapokban jelennek meg.

¹⁵⁾ a) A római jog történelme és institúciói. I. kötet. Pest, 1868; b) A római magánjog rendszere, mai érvényében. III. kiadás. 1868. c) I. Cicero civilistikai védbeszédei jogtani szempontból tekintve. Akadémiai értekezés, saját alatt van; 2. a többi jogtani értekezés különböző folyó iratokban jelent meg.

¹⁶⁾ Magyar magánjog. Pest, 1868.

¹⁷⁾ a) „Eszerevételek a polgári törvénykezési rendtartás javaslatára.“ Czikksorozat a „Jogtudományi Közlöny“-ben.

javait — mintegy 268 ezer ft. értékére; — 1777-ben az egyetemet Nagyszombatról Budára helyezték át, 1779-ben a pécsváradi apátság összes javaita dotálta.

Néhány évvel később az egyetem Pestre tétetett át 1784-ben. Ki kételkedhetik most már ezen alapítványok jellege felől? . . .

A magyar királynő nem saját, nem az állam vagyonát adja az egyetemnek, hanem az egyházat, az eltörölt szerzetes rendét. — Ki nem látja ez intézkedésben a nagy királynő intencióját? ki állíthatná komolyan, hogy neki szándékában lett volna az egyetemet katolikus jellegűtől megfosztani, és az alapítványt az állam sajátjává tenni? . . . Nem, ezt nem állíthatja senki; — mert ez állítás ellenkeznék a józan logikával, — ellenkeznék az általános jogérzettel. — A felidhetlen királynő az áthelyezé iratban maga is hangsúlyozza, hogy az egyetem jellege nem változott meg, mert ő nem saját, nem az állam vagyonát, hanem a kath. egyházét kapcsolta a tisztán kath. jellegű alapítványhoz.

Azt mondhatná valaki, hogy a szerzetes rend eltörlésével a hátramaradt vagyon az államra szállt vissza. Anélkül, hogy ismételnék a fönnebb mondottakat, egyszerűen csak azt válaszoljunk, ha ez ellenvetés általában birna is némű joggalappal, Magyarország épen nem alkalmazható, azon egyszerű oknál fogva, mert a rendes gyakorlat nálunk az ellenkezőt bizonyítja. — Hazánkban az egyház javainak saecularisatója törvényre nem támaszkodhatik jelenleg, és nem támaszkodhatott soha.

De különben is közjogi szempontból tekintve a dolgot „az újabb államjogtanárook jóformán megegyeznek abban, hogy az eltörölt egyházzrendek és intézetek javai nem vesztik el egyházi eredetök jellegét, s hogy ennél fogva azoknak elfoglalása, saecularisatója, és más célokra való fordítása az államhatáron rendes természetében nem lelű elég indokolt igazolását.“ Tehát sem a nagy királynő céljaival, sem világos kitételeivel, sem a szabadelvű államjogtanárook elméletével, nem hozható harmóniába azon állítás, hogy a pesti egyetem alapja elvesztette volna kath. jellegét. — Így állván az ügyek, ki ne bánulna az újabb fölmerült nézetek fölött?

A pesti egyetem a mai napj katolikus jellegű egyetem. A magyar egyház nem is mulasztá el ismételve hangsúlyozni óvását az ellenkező fölfogás ellenében; az 1850-iki esztergomi zsinat is világosan nyilatkozott ez értelemben. Az állam állíthat egy paritás.

Az orvostudományi karból:

Dr. Balassa János háromrendű orvostudományi czikkel irt. ¹⁸⁾

Dr. Zlamál Vilmos egy értekezést „az állattenyésztés fontossága és jelenlegi állásáról Magyarországon“. ¹⁹⁾

Dr. Lenhossék József háromrendű orvostudományi értekezést irt. ²⁰⁾

Dr. Jendrácsik Jenő egyet. ²¹⁾

Dr. Linzbauer Ferencz egy munkát irt „a magyar korona országainak nemzetközi egészség ügyéről.“ ²²⁾

Dr. Korányi Frigyes háromrendű orvostudományi czikkel irt. ²³⁾

¹⁸⁾ a) Az állandó vízföld hatása zúzott sebeknél. „Orvosi Hetilap“ 1867. 30. és 32. sz.; b) Jó sikerrel végzett petefészkek tömlőkiirtásának egy esete. „Orvosi Hetilap“ 1867. 42. és 43. sz.; c) „Ujabb adatok a gége felhasításának mütételéhez.“ „Orvosi Hetilap“ 1868. t. 2. 3. sz.

¹⁹⁾ „Az állattenyésztés fontossága s jelenlegi állása Magyarországon.“ A magyar tudományos akademia természettudományi osztályának értekezései között. 1867.

²⁰⁾ A közép idegrendszer tudományának és az egyes ideggyökök eredetinek tájviszonyai. „Értekezések“ a természettudomány köréből, kiadja a m. t. akademia. II. szám; b) A nemző részek rendkívüli kifejlődése egy négy éves fiúnál. „Orvosi Hetilap“ 34 szám; c) Santorini viszeres fontai férfúnál. (Plexus venosi Santorini in viro.) A magyar orvosok és természetvizsgálók XII. Rimaszombatban tartott nagygyűléseinek évkönyveiben. Két ábrával.

²¹⁾ Két új szemmérészeti mód. A magyar tud. akademia természettudományi osztályának értekezései között. 1867. 3 rétf 49 lap. 3 kömetszeti táblával.

²²⁾ „A magyar korona országainak nemzetközi egészségügyi és egyes igazgatási tárgyak fejlődésének történelme.“ Pesten 1868.

vagy bármiféle egyetemet, ha tetszik neki: de katolikus jellegű egyetemünk-ből alig marad számar egyéb a néven kívül. — Ezen aztán osztozkodhatnak az illetők, kik ott az ország-ház egyik oldalán minden áron előtérbe akarják tolni a kérdés erőszakos megoldását. Avagy azon veszélyes meredély felé ragadtatnék-e hazánk, melyen a jog szentsége már nem bír elég súlyal, elég varázserővel az emberi indulatok rohamának föltartóztatására? . . . Nem, — nálunk még a rendes viszonyok uralkodnak, — az egyensúly nincs megháborítva; — s a jog uralmát tisztelniük kell, habár nem volna is előnyünk.

Megfelelhet-e egyetemünk kath. jellege mellett is a korigényeink? azt tagadni senki sem fogja, aki nem feleli, hogy a kath. jelleg valamint Németországban egy nálunk sem volt akadály a haladásnak a multban. A kath. egyház hazánkban amint eddigél mindig megértte az idő szavát, meg fogja értni a jövőben is. Nem a kath. jelleg: de a ma sükkeblüsség a haladás akadály, melylyel az ország-ház termében bizonyos interpelláló foglalják el a drága idő, és óhajtják megvonni az egyetemtől a nélkülözhetlen segélyt!

Mennyire igényelhetne a pesti egyetem kath. jellege mellett is az állam segélyét: azt kiki belátja, ha megfontolja, hogy annak tantermei, könyvtára és egyéb készletei a haza összes fiainak számára minden valláskülönbség nélkül bármely időben rendelkezésükre állanak. — Ennyit előlegesen egyetemünk kath. jellegéről. Magóry Endre.

Országgyűlési tudósítások.

A képviselőház nov. 12-ki ülésében Vuchetich István interpellációt intéz a közoktatási miniszterhez a tanügyet illetőleg. Az új rendszer gymnasiumi osztályt állít föl, az öretségi vizsga helyett a felsőbb intézetek vizsgáit hozza be stb. de miután a rendelet eddig csak a kath. gymnasiomoknak szól és a prototantók, támaszkodva autonómijukra úgy rendezhetik be tanodáikat, hogy ugyanazon tárgyak 8 év alatt előadtnak, kérdi: karja-e életbe léptetni a miniszter a tantervet, mielőtt bizonyos arról, hogy a protestánsok is elfogadják? s ha igen miként fogja megakadályozni, hogy a kat. tanulók az egy év megnyerése végett a prot. tanodákba ne menjenek.

B. Eötvös kéri az interpellációt írásban kiadni.

Napi rendben van a delegáció póttagjaira a szavazatok beadása és pedig 8 tagra, miután 4 hely a horvátoknak tartatik fenn. A bal és szélsőbal tömegesen nem szavaz s így valószínűleg megválasztanak a jobboldali jelölteket: Dapsy Vilmos, Dellimanisz István, Horvát Antal, Hunfalvy Pál, Kethely József, Németh Károly, Paizs Andor és Szelestej László.

B. Kemény Gábor felolvassa a pénzügyi bizottság jelentését a személykereseti adóról beadott törvényjavaslat felett. Kethely József felolvassa a közp. bizottság jelentését a nemzetiségi törvényjavaslat felett. Mindkettő kinyomtatni és szétosztatni rendeltetett.

Napirenden van az 1869-ik államköltségvetés tárgyalása.

Lónya y Menyhért pénzügyminiszter ajánlja, hogy a legfelsőbb udvartartás, valamint a kabineti iroda költségeire a pénzügyi bizottság sem tevén észrevételt, a tárgyalás a miniszterelnökség budgeténél kezdessék. — Nyáry Pál két indítványt tesz: mondja ki a ház, hogy jövőre a kormány mind az év elején adja be a költségvetést, másodszor mondassék ki, hogy a most történet megállapodások csak a jövő évre érvényesek és azokból semmi következés sem vonható. — Lónya y y nem tesz semmi kifogást az indítvány ellen, de hivatkozik azon szavaira, melyeket a budget előterjesztésekor mondott az iránt, hogy az egyes tételre csak akkor legyenek végérvényesek, ha az egész megállapított. A két kifejezett kívánság egyikére, hogy az év elején terjesztessék elő a budget, megjegyzi, hogy ez nem lehet, mert elkészítése a delegationalis tárgyalásoktól függ, ez indítvány tehát felesleges, valamint a másik is, hogy a megállapodás csak egy évre érvényes; ez világosan benne van a törvényben, határozat tehát nem szükséges.

Nyáry Pál válaszol, hogy ő nem csak a budgetet, hanem az évi számadásokat is értette és nem csak azt, hogy a megállapodás csak egy évre legyen érvényes de, hogy abból semmi következtetés se vonathassék. — S o m s s i e h Pál kéri előbb a pénzügyi bizottság jelentését felolvasni, mely kiterjed keddre és kérészekre is. Nyáry indítványát különben is előbb kinyomtatni és napi rendre tűzni kell. — Bónis S. ellenben az ily nézetek kifejezését az általános vitához tartozónak véli. Tiszta Kálmán a gyakorlatra hivatkozik, hogy a tárgyalás közben beadott indítványok nem tüzetek máskorra napi rendre. — Különben ő azt hiszi, hogy a mit most a budgettárgyalással tesznek, annyit mint semmi, mert míg nem tudják, mennyi az összes kiadás, nem határozhatják meg, mennyit szavazzanak meg egyes tételüknél. Lónya y y Menyhért pénzügyminiszter viszszantastja a szavakat, mert a ház nem szokott „semmi“-vel foglalkozni. Más senki sem levén felirva, az általános vita bezárattott, s a részletes megállapítás vette kezdetét.

Trefort Ágoston előadó olvassa a miniszterelnökség budgetéről a pénzügyi bizottság jelentését. Bobory Károly: az elnökség költsége sokkal többre rügnek 1869-re, mint a folyó évre. A mi ez évben volt, elég lehet jövőre is. Továbbá a kabineti iroda költségeit sem akarja megszavazni. Trefort Ágoston néhány szóval megzafolja a miniszterium budgetje végig megszavaztatik a pénzügyi bizottság javaslata szerint.

B. Simonyi Lajos egy hiányt talál a miniszterium költségvetésében; nincs említve az átruházási jog; pedig ha ez megadatik, úgy az egyes tételre tárgyalása felesleges, mert a miniszter nem köteles megtartani, csak a fösszeget használja a mint neki tetszik; kívánja, hogy ne adassék meg. — S o m s s i e h Pál: a pénzügyi bizottság megemlítette e jogot ott, hol kéretett; itt nem kéretett, tehát nincs említés róla. — Pulszky Ferencz nem akarja a jogokat szűkíteni, az átruházás (virement) kivétel; ha mindig megemlíti, az ellenkező feltételezettnek. — Bónis Sann elfogadja e nézetet, de a jegyzőkönyvben kifejezteni kívánja, hogy a hol a virement említve nincs, ott meg nem adottnak tekintetik. Ugyanezt kívánja Tiszta Kálmán is s elnök a határozatot ilyképen kimondja.

Következett az ő Felsőge személye melletti miniszterium budgetje, mely a pénzügyi bizottság módosításaival észre vétel nélkül elfogadtattott.

A képviselőház f. hó 14-ki ülésében. Ghyezy a házát 2 pontra figyelmezteti, t. i. hogy: a jegyzőkönyvben nincs kimondva az egyetem állami jellege, s hogy sok van benne olyan, mi a naplóba való; a ház nem is mondta ki, hogy az egyetem vagyoni kérdése, szűkség esetében bíróság elé utasítassék. Az első pont a felszólalás értelmében módosítatik; második azonban, Deák F. és S o m s s i e h P. felszólalására, a ház által az eredeti szerkesztés szerint meghagyatik.

Ezúttan elnök jelenti, hogy Eszterházy gr. a delegációból kilép; Ghyezy hasonlót jelent gr. Bethlenről. Ghyezy jelentését azonban a ház nem tekinti lemondásnak. Hosszu József Erdély uniójára vonatkozó külön t. javaslatot tesz a ház asztalára, melyben óhajtja, hogy miután Erdély Magyarországgal teljesen egyesült, a választásokat szabályozó 1848 ki pozsonyi V. t. cz. Erdélyre is kiterjesztessék. (Helyeslés.)

Napirenden van a magyar-horvát szlavyon kiegyezései okmányának beczikkelyezéséről szóló t. javaslat tárgyalása. A t. javaslatot, mely az egyezménynek csak 66 cikk-sét módosítja és a miniszterelők által bevezetésre látottot el, minden vita nélkül elfogadja. Minek megtörténtével a ház a belügyminiszteri költségvetési előirányzat tárgyalásába bocsátkozott. Az 1-ső, a közp. igazgatásról szóló fejezetnek 1-ső címét illetően, némi vita után a pénzügyi bizottság véleménye fogadtattott el. A pénzügyi bizottság ugyanis a miniszteriumot a számvévségi rendszer mielőbbi megjavítására véli felszólítani. N y á r y y pedig hozzáfűzi, hogy a miniszr az iránt még ez őlésszak alatt t. javaslat előterjesztésére szöllitassék fel. (A ház a pénzügyi bizottság nézetét teszi magáévá.) W e n c k h e i m Béla b. belügyminiszter, figyelmezteti a házat az ügyek fontos sazaprodására, mi egyedül okozta az elkerülhetlen többletet. Szontagh Pál (nógrádi) megjegyzi, hogy a Lajtántul olcsóbb a közigazgatás. Szlávy József szerint ennek oka, hogy a mit Lajtántul a „Stadthalterei“ végez, azt nálunk a miniszterium teszi. E kijelentés után, a ház a pénzügyi bizottság véleményét fogadta el.

A 2-ik cím: a kolozsvári főkörmánysekről, a Tiszta László által ajánlott stylaris módosítással fogadtatik el, és a pénzügyi bizottság által javasolt 123,700 ft. megszvaztatik. A kolozsvári földterhentesítési alapigazgatóságáról és a hozzá tartozó számvévségről szóló 3-dik címre Hilibi Gál J. tesz észrevételt, mely lényegében az erdélyi rendezés sürgetését tartalmazza. A II-ik fejezet 1-ső rovatának (mely a magy. megyék, kerületék és vidékekről szól), tárgyalásakor Stojacsковский Nagy Kikinda városa érdekében emel szót. Felhossa, hogy a nevezett város egy önálló municipium minden attributumával bír; hogy az a 1843. XXV. t. cz. alapján magt üjiszervezte; miért méltányosnak tartja, hogy Nagy-Kikinda törvénykezési költségei, melyek 30,000 forintban állapítvák meg, az állampénztárból fedeztesse. Stojacsковский Dimitrievis is pártolja; de Zsedényi megjegyzésére, hogy e kérdés, mint jogi természetű, a tárgyaláshoz nem tartozik, a ház a kérdés tárgyalását, a belügyminiszter felszólítására, akkorra halasztja, mikor a törvénykezéssről lesz szó. A kijavítás megtörténtével az előirányzott és a pénzügyi bizottság által megadatiint javasolt 650,000 frot a ház megszvazza.

A mai ülésben mutatta be elnök Sehw arz Gyula, székes fehérvári képviselő megbízólevelét.

A reichsráth delegációja nov 16-án tartotta első ülését az akademia kis. termében. Összesen 48 voltak jelen. Ülész előtt előterjesztelt tartott, melyen elhatározottat, hogy a mostani őlésszak a multnak folytatásaként tekintetvén, a mult őlésszak alatt működött elnökség és jegyzők hagyasának meg. A beteg Aunersperg Antal gr. helyett, Kaiserfeld foglalta el az elnöki székot és rövid beszéddel megnyitá az őlést. Az államalaptörvények értelmében elő fog terjesztetni a költségvetési költségvetés. „A feladat nehéz, ugymond, de hazafiai törekvésünk folytán sikerült gyorsan megoldani.“ V a n d e r S t r a s s jegyző olvassa a delegációban történt személy változásokat.

B e u s t b. közös külügyminiszter üdvözli a delegátusokat a magyar fővárosban. A delegáció pesti őlésszese fokozódott kifejezése a dualizmusnak, de egyuttal fokozódott nyilvánulása a közös köteléknek is. Ohajtja, hogy a delegáció minden tagja ug yan-e meggyözödséssel táplálja. Szónok felemliti, hogy a közös hadügyminiszter Pesten van ugyan, de gyengélkedése miatt nem jelenhetett meg. Végül a ház asztalára teszi a külügyi, hadügyi és pénzügyi közös budgetet. Becke előterjeszti a pénzügyminiszterium részletes kimutatásait Elnök indítványozza, hogy a budget első olvasása azonnal felvétessék, mit a ház egyhangulag elfogad. — Pratoberera egy 24 tagu pénzügyi bizottsámy választását indítványozza, mit a ház szintén elfogad.

Levelezések.

Szepsesből. Egy egész év elmult, mióta a magyar kath. autonomia ügye megpenditetet, szép idő, mely alatt valaminat kath. lapirodalmunkban hoves, mi több személyeskedésre áttért tollharez vivatot, úgy magyar körökben is bonckés alá vétettet a kérdés, de mindamellett annak resolúciója mindig kétes és határozatlan maradt — megoldása körükbe vágó elemektől függövé tétettvén. Október első napjai meglőzöttak végre a több oldalról megburuzoltott kérdésnek némi de lényeges megoldását. A kisbítlók autonomiai ügyünket már mint „ad acta“ áttéttetett javaslatnak tekinteni hajlandók valának és csak nehezen arra bírhatók, hogy a várt autonomia semmikép sem elejtették; így; a rozsakarunak ujngtak azon, hogy egyedül leendő mentésünk úgy szölvá esirájában megfojtattott, látván az ügy késedelmét és a meghosonlós némi jeleit; oh de mily öröm szállt meg bennünket, kik el nem eszgedtünk és szüntelenül esdő imáinkkal járaltunk a Mindenható trónjához: miszerint kegyeskednek ildő jobbát felettünk atyailag kiterjeszteni és a létesítendő autonomia körül munkálkó erőket jóakaratan és egyseben megtartani, hogy édes merengéssel láthassuk egyházunk fölviragoztatását és a valóságos keblek sorakozását. — Áldott legyen e nap emléke, mely szerencsés volt meghozni ama örömhirt, hogy az életbe lépendő autonomia ügye már jóval előrehaladt és alapja kedvezőleg tetelctett. Az isteni gondviselésen kívül böcs érett megfontolásm férfiak vezetik az ügy menetét és óriási családással állanak szemben, ha a végmegállapodásban szembeeszkö hiány volna fellelhető. — Legfőbb amiat, mert világi katolikussaink már jóformán kijózanodhattak azon a papokra irgalmatlanul mázolt gyanúból, mintha ök t. i. a papok kevés bizalommal viseltetnének a világi katolikussok iránt; megsziut, ug hi szem, a gyanusítgatás pokoli szílemények köztőlunk ragályos magvát hintoni és nem maradt egyéb hátra mint vállvetve működni ug a magánykörtökben mint a kath. lapirodalom kezeiben is.

Mindamellett én a székes-fehérvári t. levelező úrral tartok, ki azt mondja: „hogy az első elvi kérés megoldása után a részletes kérdések egész özonét látja maga előtt.“ Ezen kérdések megvitátása s megoldásában, hogy a nn. püspöki kar a közvélekedést is lathá vehesse, valamint hogy némy emlék, melyek még nincsenek tisztában autonómiaunka, valódi lényegét felfoghassák — legczelszerűbbnek tartjuk minél előbb egyházmegyénkint tanácsközmányokat tartani. Vajna nem pusztá légverdesés volna eső szavunk! —

Édes hazánk a politikai reformok szeke-rén előre halad, a t. honatyákat majdnem három évig látuk bokros teendőkben izzadni, mindazonáltal szomoru szívvel tapasztaljuk, hogy gondoskodásuk még sem terjedt el némely sürgős sebek orvoslására. Minden haszátát hön szerető honi utolsó követválasztásoknál azon forró óhaját kifejezte: vajha a követválasztási rendszabály minél előbb, de legalább is a következö választásokig szabályoztatnék, mert különben honias kötelességet nem teljesítheti, látván a kibásook egész sorát és az erkölcselenség óriásmérvbeni terjesztését. Hisz kerdem: hogyan van segíve az ügyön? Fájdalommal vesszük észre, hogy ott vagyunk, a hol annak előtte is voltunk. Mi csoda aztán, ha a tisztas honiak akjaiból ilyféle szavakat hallani kénytelennek vagyunk: hogy bizony ök nem mennek szavazni ily rendszabály oltalma alatt, hol az embert bemoeskölják piszkos beszéd által, megföldösik sat. igen, szerencsének tarthatja, hogyha ép oldalbördával haza jöhet. Aztán látui ezt a pörnépet, mikép az oktalan baromig lesz-lyed pálmakivásti által — (hogy a nép még távol van politikai öntudatótól, abból kivethető miképen nyilatkozni szokott: „annak adon szavazatomat, aki többet inui ad.) ez igazán hajmerezstő! Mi lesz tehát abból, hogyha utóljára csak a cséséselő nép a választásoknál részt vevend! Az ország majortásának érdekében van az, hogy valami szigorú választási rendszabály már megis egyseben meghatároztassék, különben fenállása napjai megszámítvák. Ezen öszinte megjegy zésemet az illetők figyelmébe ajánlani bátorodom, azon kéréssel, hogy szüntetéssék meg a hazájukért lángoló honiak jogos panasza. Isten veitük. —Ák—

átok Görögországot s Leonidás utódjait és újítottak, mint a hogy tavaly ők is bűjtöttek 7 napig, hogy kandiak testvéreiknek fegyvereket adhassanak; fozszátok meg magatokat, oh románok, egy pillanatra még a kenyértől is, hogy lelkeiteket a nemzeti becsület, méltóság és függetlenség szent ambroziájával táplálhassátok.

„Igen, oh románok! fegyverkeztek, hogy készen legyetek, ha a haza hívi fog titeket; készek levén érette hősileg meghalni, hogy büszkén és tiszteletben éljen. — Nem halljátok a martýrságra jutott Erdély sohajait és nyögését? fegyverkeztek, oh románok, mert a Kárpátokon túl testvéreink és ellenségeink is vannak; a testvéreink testvéri kezet nyújtanak, de fegyvereset; az ellenségek, a magyarok ellen kardunk élet fordítjuk, s ha ez megfordított a magyarok tisztátalan vérebén, akkor talán megemlékszik Sz. Mihályról, megemlékszik 1848-ról; akkor tudni fogja, habár a románok és a magyarok emberek is, a román a latinok nemes és polgárisodott fajához tartozik, míg a magyar vad és északkeleti mongol.

„Fegyverkeztek románok! hogy egy nagy, szabad, független Romániai alakítsunk, melynek törvényei alatt mindenki nagylelkű védelmet és oltalmat találjon, s melynek határait minden ellenség, mely azokat át lépni

merészkednék, vagy szegényen legyen kénytelen elhagyni, avagy az ellenség holttesteinek halmsza fogja földjét trágyázni!”

VEGYES.

— F. hó 15-én egy tanári nevezetességekből álló küldöttség tisztelkedett Schwarz Gyula képviselő urnál, örömet fejezvéni ki a fölött, hogy a lelkes Székesszékhírváriak által a törvényhozók közé választott, kijelentvén a tisztelő tanfériak, hogy elhanyagolt közoktatási érdekeink javulását biztos reményekkel költik Schwarz Gyula ur közreműködéséhez.

— Ismételve hoztak a hazai lapok különböző híreket az Idők Tanúja és a Pesti Hírökről, majd egyik, majd másiknak vagy éppen mindkettőnek nem sokára bekövetkező kimúltát, és egy új lap megindulását, — majd ismét az egyiknek a másikba beolvadását helyezvén kilátásba. — Mi zándékosan ovakodtunk minden reájok vonatkozó megjegyzéstől, nehogy kárörömről valódohason bennünket, — nem ugyan a művelt közönség, hanem — a nevezett közönyök egyike vagy másika, ami pedig fölötté távol áll tőlünk. — Mi a kollegiális ellen nem szeretnénk véteni, ha csak a közérdek nem

kívánja: de kath. kollegáink másképp vélekednek, s különösen a Hírökrök legújabbban is minden alkalmat megragad, midőn agyrémeivel háborgathatja a t. olvasó közönséget, és gyanusíthatja a Független Lapokat. Miután azonban mai számában az Idők Tanúja a Fővárosi Lapok híreire adott válaszában a közönségnek tudtára adja, hogy az illető újdonság értesülése nem correct ugyan, de mégsem egészen alaptalan; bátran, a megzafoltatás felelme nélkül adjuk t. olvasóinknak értésére, hogy kath. kollegáink egyide nem sokára megszűnik bennünket gyanusításai — és rágalmaival beszennyezni; — megszűnik élei. — Annyit már előre is gyantunk, és az I. T. mai hangja után itélve nem alappal, hogy ez utóbbi állása szilárdabb a Hírökréknél. — De különben a Hírökrök hangja és magaviselete is igazolási látszik föltevésünket. — A Hírökrök visiói vannak, melyeket hagyományos egyrémeivel föleresztve talál a t. publikum elé. Ily visiói agyrémekek rendszeresen végvonaglásban szenvedtek háborgatják; — s ha ezen symptómák nem esznek, — pedig csalmi ritkán szoktak, a Hírökrök felett csakugyan ki volna mondva a halálos ítélet.

— Zomborban 1868. nov. 8-kán Haynald Lajos kalocsai érsek önmaga tisztelőre — a szent bérnálási szentség kiosztása után a r. kath. egyházi védnökség részéről rendezett faklyás menet alkalmával Simonovics Elek bácsmezei törvényszéki ülnök és Zombor városi képviselő követező üdvözlő beszédet intézett ö. excéjához: „Nagy méltóságú s főtisztelendő Érsek! Kegyelmes fő Pásztor Urunk! Sz. kir. Zombor város összes híveinek nevében van szerencsénk Excellenciát a legmélyebb tisztelettel üdvözölni. Nem tesszük ezt, mintha Excellenciát magasan hangzó nevet s tündöklő erényeit újabb dícsürettel halmozni akarnók, mert hiszen Excellenciát egyiránt nagy, mint egyházi, nagy mint hazai, nagy a jótéteményekben. Meghajlunk Excellenciát nagysága előtt! tesszük lelkünk mélyéből kifolyó azon tisztelet és háláérzettel fogva, a melylyel magas személye iránt batártalanul viseltetünk; mert nagy méltóságod megelőző öröndetes idejvetélet új szentgyházunk építésére jejedelmileg adakozni, még pedig dacára a zord ősi időnek városunkban meg jelenvén, gyermekeinket a szent bérnálás szentségében részesíteni atyailag kegyeskedt. Mindezekért fogadjá Excellenciát a legforróbb hálánkat és itt a nagy Isten szabad ege alatt azon ünnepléyes fogadásunkat, hogy valamint az édes szüleinek forró szeretetét viszonzó háladatos gyermek azokhoz ragaszkodik — ugy mi Excellenciát magas szemé-

lyéhez a legmélyebb tisztelet, a legőszintébb szeretet, a legbensőbb bizalom szent érzetével ragaszkodni soha meg nem szűnik. S ily érzettől áthatva, a mindennapi imánkban kérni fogjuk az isteni gondviselést, hogy Nagy Méltóságodat az Anyaszentegyház örök dícsőségére, imádot hazánk virágzó javára, számtalan tisztelőnek pedig végtelen öröme mére még számos, igen számos egekig a legboldogabbul éltesse.

— Vajda-Hunyad várának, e ritka régészeti műkinésnek restaurátója az országgyűlés által is helybenhagyatván, a munkálatok vezetésével Schulcz Ferenc építész bizottat meg. A munka még e hó folytán kezdődött, hogy különösen némely kényesebb és gyengébb részek a tél viszonyosságára ellen megvédessenek; a többi is folytatattatni fog a mennyire csak a tél engedi.

— A vállas- és közoktatási magyar kir. miniszter, Sopron város közönségének előterjesztése folytán megengedett, hogy az ottani kath. és evang. alreáltanodák bitfekezeti jelleg nélküli főreáltanodává egyesítessenek; s az fokozatosan életbe léptetessék; minél fogva a három alsó osztály e folyó tanévben meg is nyitattat.

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: ZOVANYILMIRÁLY.

T Ö Z S D E.

Pesti áru- és értéktőzsde		
nov. 16. é.		
Gabna-árak.	Sulyfontokb.	Ára méronként
Buza búsági	83	3.50-3.65
„ tiszai	85	3.55-4.20
„ pesti	83	3.60-4.75
„ pesti	85	4.05-4.20
„ pesti	83	3.60-4.75
„ pesti	85	3.95-4.20
Kétszeres		
Buza	78-79	2.80-3.30
Arpa	68-70	2.45-3.35
Köles	66-68	2.20-3.10
Zab	46-48	1.65-3.10
Kukorica búsági		
„ uj		2.45-2.50
Bab uj		4.50-5.10
Köles		2.45-2.70
Ropce		5.25-5.50
„ uj		4.88-5.10
Záloglevelek.	Adva	Tartva
Nemz. bank kisors. ezüst	91.	91.25
„ o. é.	93.	93.25
Magyar földhitelintézeti	91.	91.5
Ausztriai	102.25	102.75

Magyar értékpapírok árkelete.		
	Adva	Tartva
Pesti keresked. bank	630.	635.
Budai keresk. és iparb.	204.	205.
Pesti iparbank	275.	280.
Magyar hitelbank	9.	91.
Pesti takarékpénztár	1470.	1510.
Budai	455.	460.
Pesti benczermalom	1210.	1210.
Pannonia gőzmalom	1423.	1435.
I-só budapesti gőzmalom	685.	690.
Budai gyár-telep	125.	135.
Concordia gőzmalom	645.	655.
Budai királymalom	515.	520.
Szegedi kivit. gőzmalom	590.	610.
I. upesti szeszfinomító	480.	495.
Pestbudai butorkézmű	190.	190.
Magyar vízitöltő-társulat	595.	600.
Pannonia vízitöltő-társ.	185.	188.
Pesti vízitöltő-intézet	270.	280.
Magyar északi vasút	75.	75.1/2
Pesti közúti vaspálya	418.	420.
Kereskedelmi épület	488.	490.
Lánchíd	482.	490.
Alagút	92.	94.
Magyar földh. záloglevél	91.	91.1/2
Pesti keresk. b. zálogl.	96.	97.1/2

Bécsi börze		
nov. 15. é.		
Államadósság.	Adva	Tartva
5% osztr. értékű	55.10	55.20
„ adómentes	59.80	59.90
„ nemzeti kölcsön	63.70	63.80
„ metalliques	58.20	58.30
1860-ki sorsjegy	88.25	88.35
Magyar földhitelintézeti	76.25	76.75
Bánati	77.	77.50
Horvát	71.	71.75
Erdélyi	71.	71.75
Sorsjegyek.	Adva	Tartva
Hitelintézeti	141.75	142.
Dunagőzhajózási	92.50	93.
Budai	32.25	32.75
Eszterházy hg.	160.	170.
Salm	41.	42.
Palffy	32.	32.50
Clary	35.50	36.50
St. Genois	34.	34.50
Windischgrätz	22.50	23.
Waldstein	21.50	22.50
Keglevich	14.50	15.50

Részvények.		
	Adva	Tartva
Nemzeti bank	827.	828.
Hitelintézet	224.10	224.20
Magyar hitelbank	88.50	89.
Alsó-osztr. esc. társulat	645.	648.
Anglo-osztr. bank	169.	169.50
Ausztriai földhitelintézet	117.	117.50
Északi vasút	1935	1940
Államvasút	275.90	276.10
Déli vasút	186.20	186.40
Erzsébet vasút	168.	168.50
Gal. Károly Lajos vasút	209.50	210.
Lemberg csern. vasút	172.	172.50
Cseh nyug. vasút	—	—
Dél.-ész. ném. öszközt. vasút	150.	150.50
Tiszai vasút	160.	161.
Magyar északi vasút	85.	86.
I-só erdélyi vasút	147.	147.50
I-só ausztriai Dunagőzhajózási társaság	539.	541.
Pesti lánchíd	487.	489.

Elsőbbségi kötvények.		
	Adva	Tartva
1862. Erzsébet vasút	102.50	103.50
1867. államvasút	120.50	100.
Déli vasút	100.	99.25
Északi vasút	89.50	89.75
Cseh nyugoti vasút	85.25	85.50
Tiszai vasút	—	—
Gal. Károly Lajos vasút	96.	96.0
Magyar északi vasút	—	—
Lemberg-csern. vasút	75.	75.2
Erdélyi vasút	81.25	81.0
Ausztr. Dunagőzhaj. társ.	92.50	94.
Pesti lánchíd	—	—
Érték és pénz.		
Frankfurti váltó	97.90	98.10
Londoni váltó	116.70	116.90
Párizsi váltó	46.35	46.40
Ca. arany	5.55	5.25
Napoleon'or	9.32	9.38
Egyleti tallér	1.66	1.67
Ezüst	115.	115.50

H I R D E T É S E K.

Az első cs. kir. szabad. dunagőzhajózási társaság.

Alulirt igazgatóság tisztelettel jelenti, hogy a helyigözösök csütörtöktől folyó évi oct. hó 1-jétől fogva

Pest, Császárfürdő és O-Buda között.

6 ó r á n k é n t

hétköznapokon reggeli 8 órától esti 6 óráig, vasárnap és ünnepnapokon reggeli 7 órától esti 5 óráig fognak közlekedni.

Pest, 1868. évi szept. hó 26-án.

Az első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság forgalmi igazgatósága Magyarországon.

Kütnő minőségű és olcsó órák.

KOHN IGN.

dusan felszerelt, az évek során jels híre kapott

ÓRA-ÜZLETE.

Pesten, kigyó-utca 6-dik szám alatt.

nagy választékot ajánl mindennemű jól beigazított órákból, két évi keszeskedés mellett, árjegyzék szerint. Minden óra a pesti kir. fényelőlo hivatal részéről ellenőrzött, árjegyzék szerint.

A nélad vásárolt órák a legpontosabbban vannak igazítva, úgy hogy akár függő, akár fekvő helyzetben vannak, az pontosaságukra nézve semmi befolyást nem gyakorol. Egy általam írt könyvet fognak igen t. verőim ingyen kapni, melyben közölve vannak az órák minél további pontos-ságát eszközölő óvó rendszabályok.

Genfi zseb órák.

42-46 kristályüveggel 47-51 remontőr-ök, valódiak, ken-gyelmei fogva felhuzandók 15 rubinnal 69, 79, 89-99 dupla féddel 110, 119, 130, 145-185 rubinnal 24 órára felhuzással 15, 19, 21, 23 hengeróra krist. üv. 4-8 r. 18, 20-22 óra és féddelüveggel 48, 50-54 angol horngyörök kristályüveg 15 rubinnal 22-24 sereggyörök dup. féb. 18, 20-23 horngyöröküveggel 40, 60, 90, 120, 180-200 gyemmel fogva felhuz. 27-29 Francia ebreszt órával 6 34-37 mely ebresztésnél egyértékű 8 rubinnal 80-82 13 próbas csatláncok együt 0, 11 84-86 „ hosszu 7, 8, 9-10 24-27 Vidéki megrendelések előre beküldött ár 81-87 vagy utamvél. mellett legpontosanban és gyors 54 56 sablon teljesítetek és a mi tetszésre nem tar- 85-89 láma, kies-észetik. Órák, arany és ezüst a legmagasabb ára- 44-49 kon cserében vétetek. 54-57 Mindennemű igazítások általam felalált gé- 81-89-95 pek és szerzőimök segítségével a legújabb 60-74 számításnak.

MAINTENANCE HABILITATE

Pályakoszorúzt a párisi kiállításán. A mun- kás osztály javára. Munkás óra (Montre Pro- letaire) kulcs nélküli felhuzandó, igen tartósan készíve, két különböző fajban 10 és 12 rit- jával. — Egyedüli depót Magyarországon és kapcsolított részeit szlovákra csak nálam.

Kohn Ignác, óraműves.

17-50

A new-yorki

Singer manufacturing Company.

valódi amerikai varrógépet

Van szépen és tisztelt közön- ségek ajánlani, midőn az úgyne- vezett családli varrógépet aján- lom figyelembe, melyek minden békés, segédesszel ellátvák, hogy egyszerű s könnyen kezel- ségük s tartósságuk miatt mind- más rendszert felülmulnak. Különösen valódi ezek házi használatra fehéreműködési, nő- szabónak divatmunkáknál, vála- mint ingelőkre ernyő — s főve- gytársoknak. Szabók, cipészek, nyerve- sek, kalaposok stb. használatára ajánlom a nagyobb manufactura-varrógépeket melyek a különböző ezülek szert- különféle előkészítéssel el van- nak ellátva a egyszerű szerkeze- tük s nagy tartósság miatt fogva tűnnek ki.

Minden gép tökéletes jótállás mellett adatik el. Tanítás ingyen. Füzéres s legújabb divat szerinti bőlgöltözékek megrendelések el- fogattatnak.

ROTH L. F.

Főlegnyok Magyarországon s mellék tartományaira nézve Pesten, Váci utca 18. (Szemérv szállok)